

Helse- og omsorgsdepartementet

Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

Saksbehandler:

Dato:

15/8184-9

Anne Clarine Hygen

09.12.2015

Høring- krav om politiattest for personell i den kommunale helse-og omsorgstjenesten

Helsedirektoratet viser til høringsbrev og -notat fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Høringsnotatet omhandler hvorvidt det skal etableres en utvidet rett for kommunene til å stille krav om politiattest for alt personell som skal yte tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven, uavhengig av hvilken pasientgruppe det ytes tjenester til.

Forslaget innebærer en bedre beskyttelse av sårbare grupper som mottar helse- og omsorgstjenester. Helsedirektoratet er enig med departementet i at tillit til tjenesteyter er sentralt ved ytelse av helse- og omsorgstjenester. En utvidet adgang til å kreve politiattester, vil i større grad gi god beskyttelse for ulike pasientgrupper og derved også styrke tilliten til den tjenesten som ytes, enn det dagens krav til fremleggelse av politiattest gir.

Departementet ber om en særskilt vurdering av om utvidet krav om politiattest skal være obligatorisk i alle kommuner, eller om dette skal være valgfritt, se pkt. 1 nedenfor. Departementet ber videre om synspunkter på om vinningskriminalitet bør omfattes, se pkt. 2 nedenfor. Helsedirektoratet har også enkelte øvrige merknader, se pkt. 3 nedenfor.

Pkt. 1: Bør ordningen være obligatorisk eller valgfri for kommunene

Etter Helsedirektoratets mening, bør kravene til politiattest være de samme, uavhengig av i hvilken kommune helsepersonellet arbeider. Dette bidrar til å skape tillit for pasientene/brukerne om at deres trygghet er godt ivaretatt, uavhengig av hvor de bor. Det bidrar også til større grad av forutberegnelighet for helsepersonell ved ansettelser, hvor enn i landet man søker seg jobb.

Dersom den foreslåtte utvidelsen av adgangen til å kreve politiattest ikke gjøres obligatorisk for alle kommuner, innebærer det ulike krav til politiattester i de ulike kommunene. Dette vil etter Helsedirektoratets oppfatning kunne få enkelte uheldige utslag, for eksempel der arbeidstaker flytter mellom kommuner. Ulike krav til politiattest i kommuner for en og samme person vil kunne fremstå som om tryggheten er ulikt ivaretatt i kommunene.

Helsedirektoratet - Divisjon kompetanse og personell

Avdeling godkjenning og regelverk

Anne Clarine Hygen, tlf.: 24163519

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Dersom utvidelsen innføres som frivillig for kommunene er det dessuten nærliggende å tenke seg at det helsepersonell som står oppført med enkelte lovbrudd på politiattesten, velger å søke seg til kommuner der opplysninger om slike forhold ikke innhentes.

Å fange opp tidligere lovbrudd begått av helsepersonell kan dessuten være like vanskelig i små kommuner som i større. Helsemyndighetene vil i denne sammenheng understreke at mange av de senere års avdekking av omsorgssvikt og overgrep har sin årsak i blant annet organisering og svikt ved driften i små lokalsamfunn der relasjonene/forholdene ofte er tettere enn i større samfunn.

Helsemyndighetene er av den oppfatning at hensynet til sikkerhet, trygghet og tillit veier spesielt tungt på helse- og omsorgsområdet. Slike hensyn bør derfor generelt gå foran de hensyn som taler i helsepersonellens favør med hensyn til å unnta opplysninger om tidligere straffbare forhold i politiattesten.

Helsemyndighetene er derfor av den oppfatning at pasientenes behov for trygghet og tillit til helsevesenet tilsier at krav om innhenting av politiattester bør være det samme i alle landets kommuner. Helsemyndighetene er videre av den oppfatning at det ikke nødvendigvis er slik at tidligere kriminelle forhold vil bli avdekket lettere i enkelte kommuner enn andre kommuner der politiattest ikke gjøres obligatorisk.

Pkt. 2: Bør vinningskriminalitet omfattes av kravet til politiattest?

Helsemyndighetene er enig i at det er viktig å vektlegge at personer som har begått lovbrudd, raskt må kunne komme tilbake til arbeidslivet. Vi vurderer det også slik at risikoen for å ansette personer som har begått vinningskriminalitet (tyveri, underslag og bedrageri), er noe ulik avhengig av hva slags tjenester det er snakk om. For eksempel er opplysninger om begått vinningskriminalitet av større relevans i tilknytning til hjemmebaserte tjenester og institusjoner der pasienter er innlagt over tid, enn i f.eks. sykehustjenester.

Helsemyndighetene er av den oppfatning at hensynet til pasientenes trygghet og tillit til helsevesenet tilsier at vinningskriminalitet bør anmerkes for de som skal arbeide i hjemmetjenesten. Helsemyndighetene er samtidig av den oppfatning at dette ikke bør innføres generelt for alle innen helse- og omsorgstjenesten.

Vi forstår det dessuten slik at noe av bakgrunnen for høringen er å hindre at noen blir utsatte for økonomiske overgrep, og vurderer da at virkemidlene for å møte nettopp dette behovet derfor bør lovfestes.

Pkt. 3: Øvrige merknader

Ad yrkesforbud

Departementet foreslår yrkesforbud kun for helsepersonell som arbeider med barn og ungdom. Helsemyndighetene stiller spørsmål ved om ikke yrkesforbud også bør innføres for ansatte som arbeider med andre utsatte pasient- og brukergrupper. Vi kan ikke se at det er grunn til å overlate til kommunal diskresjon om personer med alvorlige anmerkninger skal kunne jobbe pasient- og brukerrettet i forhold til grupper som kan ha like liten mulighet til å beskytte seg selv mot overgrep, som det barn og unge har.

Ad lovteksten

Når det gjelder § 5-4 b, fremgår det av forslaget til forskriftstekst at også personer som er «tiltalt» skal omfattes av politiattesten. Helsedirektoratet stiller spørsmål ved om det ikke her kan være hensiktsmessig å presisere at også personer som er tiltalt, men frikjent, bør omfattes.

Når det gjelder selve høringsuttalelsen fremstår det som noe uklart hvor de ulike straffebud er hjemlet. Det ville være en fordel om det ble gjort klarere om bestemmelsene er hjemlet i gammel eller ny straffelov (f.eks. straffeloven av 2005).

Vennlig hilsen

Karin Straume e.f.
divisjonsdirektør

Anne Farseth
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Helse- og omsorgsdepartementet		Postboks 8011 Dep	0030 OSLO